

Пластична анатомія

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>02 Культура і мистецтво</i>
Спеціальність	<i>для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>
Освітня програма	<i>для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній /весняний</i>
Обсяг дисципліни	<i>6 кредитів ЕКТС/ 180 год. 104 практ. 76 срс.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік, іспит</i>
Розклад занять	<i>Практичні заняття (один раз на тиждень починаючи з 1-го тижня),</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лекції: Заслужений художник України, доцент, Пшеничний Юрій Володимирович , yuri_pshenichny@ukr.net Практичні: Заслужений художник України, доцент, Пшеничний Юрій Володимирович , yuri_pshenichny@ukr.net</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Вивчення базових навичок побудови тіла людини, знання назв та форми основних кісток та м'язів, їх функції, вміння намалювати тіло людини з пам'яті в різних ракурсах. Знання основних принципів пластичної анатомії та академічного рисунку.

Одним із основних курсів пластичної анатомії у навчальному процесі кафедри графіки є вивчення пластичної анатомії людини, оскільки воно покращує у студента не лише технічні навички, а й здатність до спостереження, аналізу та передачі емоційного і фізичного стану людини і її зображення. Процес рисування постаті людини є важливим етапом у формуванні майбутнього художника ілюстратора. Вивчення людської анатомії та пропорцій допомагає студентам створювати правдоподібні, гармонійні зображення в статичі та в динаміці. Для досягнення високих результатів студенти повинні звертати увагу на кілька основних аспектів:

1. **Анатомія людини.** Вивчення будови тіла є основою для точного зображення пропорцій і пластики людини. Використання скелетних структур та м'язових груп дозволяє молодим художникам вірно передати рух і загальну будову тіла.
2. **Пропорції.** Оволодіння класичними пропорціями людської фігури дозволяє художнику створювати реалістичні малюнки, навіть якщо він не відтворює кожну деталь точно.
3. **Динаміка та поза.** Під час роботи над постаттю важливо вміти передавати не лише фізичні форми, а й емоційний стан і характер персонажа через вибір пози, жести, вираз обличчя.

4. **Стилістичні варіації.** Завдання цього курсу також можуть передбачати різні стилістичні підходи до зображення постаті людини. Це може бути як класичний академічний рисунок, так і більш експериментальні варіанти, де студент може грати з пропорціями, пластикою через лінію і ритми, на базі знань з пластичної анатомії.

Мета опанування дисципліни – сформувати у студентів практичні навички роботи з натурою для зображення людської постаті, розвинути художнє мислення, пропорцій і композиції, а також сприяти творчому самовираженню через знання анатомії. Розкрити творчий потенціал з використанням набутих кейсів протягом року вивчення курсу з пластичної анатомії.

Предметом навчальної дисципліни є пластична анатомія, що включає в себе вивчення будови людського тіла. Це важлива частина курсу, де студент має опанувати рисування людини з натури в повний зріст, в різних ракурсах, розуміючи будову тіла та його пластичні особливості.

Компетентності:

Вільно володіти засобами, техніками в області рисунка, мати базову підготовку з дисципліни “Рисунок і перспектива”. Поглиблення теоретичних знань та практичних навичок з основ пластичної анатомії, рисунку, будови тіла людини, формоутворення та вміння їх застосувати у професійній діяльності.

Знання пластичної анатомії та уявлення про використання її в рисунку та творчій діяльності

Володіти базовими знаннями і навичками щодо зображення об’єктів предметного світу з натури та з пам’яті. Курс логічно пов’язаний з наступними дисциплінами : ЗО 09.01, ЗО 09.02, ЗО 09.03, ЗО 11

Програмні результати навчання:

- знання з пластичної анатомії людини та застосування цих компетентностей ;
- вміння нарисувати постать людини в різних ракурсах ;
- вміння нарисувати та застосувати анатомічну побудову в зображенні людини;
- вміння зображувати людину в русі, спираючись на знання пластичної анатомії;
- вміння нарисувати з пам’яті постать людини.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Вільно володіти засобами, техніками образотворчого мистецтва в області рисунка, мати базову підготовку з дисципліни “Рисунок і перспектива”. Поглиблення теоретичних знань та практичних навичок з основ пластичної анатомії, рисунку, будови тіла людини, формоутворення та вміння їх застосувати у професійній діяльності.

Навчальна дисципліна викладається в 3-му та 4-му семестрах 2-го курсу студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з напрямку образотворче мистецтво. Для спеціальності 023. Для опанування дисципліни потрібні знання з образотворчого мистецтва, і практичні навички з рисунку. Курс гармонійно і логічно поєднується з іншими навчальними практичними дисциплінами : ЗО.10.1, ЗО.10.2, ЗО.10.3, ЗО.09.1, ЗО.09.2, ЗО.09.3, ЗО.09.4, ЗО.14, ПО 08, ПВ 05. Бажано також, щоб студенти мали до цього моменту вміння робити швидкі начерки людини. Пройшовши цей курс студенти будуть з легкістю втілювати свої творчі задуми. Важливо також зауважити, що нехтування самостійною роботою не дасть всіх тих складових, які повинні засвоїти і

опанувати студенти. Також важливими є завдання рисування з пам'яті, виконання саме цих завдань дозволить студенту значно прискорити оволодіння предметом.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Поглиблене вивчення особливостей будови кісток людського тіла та його пластичне відтворення засобами рисунку.

Третій семестр

- Тема 1. Скелет людини, функції та будова (малювання з натури)
- Тема 2. Хребетний стовп, функції (малювання з натури)
- Тема 3. Грудина, грудна клітка, ключиця, лопатка, (малювання з натури)
- Тема 4. Скелет верхньої, нижньої кінцівок, (малювання з натури)
- Тема 5. Чоловічий чи жіночий таз, (малювання з натури)

Розділ 2. Поглиблене вивчення особливостей будови м'язів людського тіла та його відтворення засобами рисунку.

Четвертий семестр

- Тема 1. М'язи людини, функції (малювання з натури, спереду, ззаду)
- Тема 2. М'язи тулуба, функції та будова (малювання з натури, спереду, ззаду)
- Тема 3. М'язи верхніх кінцівок, функції (малювання з натури, спереду, ззаду)
- Тема 4. М'язи нижніх кінцівок функції та будова, (малювання з натури,)
- Тема 5. Пластика постаті людини (Екорше Гудона)

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Баммес Г. Зображення фігури людини. Анатомія для митців. Берлін: , 1984. 336 с.
2. Баммес Г. Образ людини. Дітон, 2014. 508 с.
3. Барчаи Й. Людина і драперія. Будапешт: Корвіна. 1958. 101 с.
4. Солов'їов О. М., Смірнов Г. Б., Алексеева Є. С. Навчальний рисунок. Київ, 1956. 225 с.
5. Сухенко В.О. Рисунок. Навчальний посібник. Київ: «BONA MENTE», 2004. 240 с.
6. <https://www.twirpx.com/file/2333947/>

Додаткова література

Лариса Сипко "Мистецтво зображення людини

Eliot Goldfinger – *Human Anatomy for Artists: The Elements of Form*

Sarah Simblet – *Anatomy for the Art*

Stephen Rogers Peck – *Atlas of Human Anatomy for the Artist*
Класика. Багато схем, добре пояснено форму людського тіла.

Robert Beverly Hale – *Artistic Anatomy* (разом з **Dr. Paul Richer**)
Це адаптація класичної праці Поля Ріше — французького анатома і художника.
Академічний рівень, детальний аналіз форм.

Valerie L. Winslow – *Classic Human Anatomy in Motion та Classic Human Anatomy*
Анатомія з фокусом на рух, положення тіла, динаміку.
Багато діаграм і малюнків.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття 3 семестр.

Лекція 1 Тема: *Будова скелета людини, форма та функції*

Лекція 1 Тема: *Будова хребетного стовпа, його функції*

Лекційні заняття 4 семестр.

ЛЕКЦІЯ 1.Тема: *Будова фігури людини.*

ЛЕКЦІЯ 2. Тема: *Основні м'язи людини.*

Практичні заняття 3,4 семестр

Практичні заняття є основою курсу з пластичної анатомії і мають на меті розвинути навички побудови людини. Метою навчання є вивчення м'язів людини та вміння академічно вірно намалювати людину. Необхідною умовою засвоєння теоретичних знань та практичних навичок є послідовність виконання завдань. Специфікою курсу є робота студентів з натури, рисунок з натури скелета та м'язів людини (гіпсова модель).

№ з/п	Назва теми(завдання) практичного заняття
1	Тема 1. Череп людини. Малювання з натури моделі черепа в кількох положеннях. Папір, олівець.
2	Тема 2. Хребетний стовп. Будова хребетного стовпа, його функції. Практична робота з моделлю. Папір А-3, олівець.
3	Тема 3. Грудина, грудна клітка, ключиця, лопатка. Будова грудної клітки, ключиці, лопатки форма та їх функції. Практична робота з моделлю. Папір А-3, олівець.
4	Тема 4. Скелет верхньої, нижньої кінцівок. Будова скелету нижніх та верхніх кінцівок, їх форма, функції та назви. Практична робота з моделлю. Папір А-3, олівець.

№ з/п	Назва теми(завдання) практичного заняття
5	Тема 5. Скелет людини. Будова скелета людини, форма та функції. Практична робота з моделлю. Папір А-3, олівець.
6	Тема 6. М'язи голови , форма та їх функції. Практична робота з моделлю. Папір А-3, олівець.
7	Тема 7. Будова м'язів нижніх та верхніх кінцівок, їх форма, функції та назви. Практична робота з моделлю. Папір А-3, олівець.
8	Тема 8 . Тулуб людини. Будова м'язів тулуба, форма та їх функції. Практична робота з моделлю. Папір А-3, олівець.
9	Тема 9. М'язи людини. Постать людини, практична робота з моделлю з натури (Екорше Гудона). Папір А-2, олівець.
10	Модульна контрольна робота (МКР) На заліку (іспиті) оголошується кінцева оцінка, яка ставиться у заліково-екзаменаційну відомість. Студенти, що не набрали 60 балів, а також, ті хто хочуть підвищити свою оцінку виконують залікову контрольну роботу а також приносять всі виконані роботи за семестр . Студенти, що недопущені до заліку можуть здавати на занятті заборгованості. Якщо недопущений студент зміг протягом заняття отримати допуск та має більш ніж 60 балів, він отримує залікову оцінку на цьому ж занятті. Якщо студент допустився, але 60 балів не набрав, він також має право донести альбом з малюнками. Студенти, що отримали заздалегідь допуск також приносять всі виконані роботи за семестр.

6. Самостійна робота студента

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1	Виконання швидких замальовок та начерків з натури постаті людини.	26
2	Рисунок кісті рук та стопи з натури та з пам'яті.	16
3	Підготовка до іспиту.	6

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Модульна контрольна робота (МКР) складається з двох частин: підсумкової експозиції з робіт за семестр та аудиторного завдання. Одну частину МКР студенти виконують самостійно на практичних заняттях упродовж 45 хв.

Відвідуваність і виконання завдань

Для студентів, які бажають повноцінно засвоїти програму курсу й отримати відмінні результати навчання, необхідні 100% відвідування лекційних і практичних занять. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються. Дедлайн відпрацювань – передостаннє практичне заняття.

Політика університету:

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: виконання рисунку на практичних аудиторних заняттях під керівництвом викладача.

Календарний контроль: результат за практичним завданнями, проводиться тричі на семестр.

Семестровий контроль: МКР, залік, іспит.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- роботи на практичних заняттях;
- роботи виконані дома самостійно.

Робота студента:

- на практичних аудиторних заняттях визначає 72% його рейтингу з дисципліни;
- МКР визначає 28% його рейтингу з дисципліни.

Студент отримує найвищий рейтинг, якщо він:

- бере активну участь у роботі на практичних заняттях;
- своєчасно виконує вдома завдання з пластанатомі. Студенту дається одноразова можливість скласти МКР.

Пропущені заняття та невчасне виконання практичних завдань, недобросовісно виконані роботи, використання чужих робіт спричиняють зниження рейтингу студента.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Свій рейтинг студент заробляє протягом всього семестру.

Основні вимоги:

1. теоретичні знання з пластичної анатомії.
2. зробити грамотну анатомічну будову, знайти пропорції та пластику постаті людини.
3. вміння нарисувати скелет людини в різних ракурсах.
4. Виконати рисунки з гіпсової моделі та застосувати анатомічну побудову.
5. Вміння врисувати скелет людини в натурний начерк.
6. Знання основних кісток та м'язів людини

Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр. Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Умови отримання позитивного календарного контролю	Перший календарний контроль (тиждень 8)	Другий календарний контроль (тиждень 14)
Поточний рейтинг	≥ 18 балів	≥ 36 балів

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг не менше 40 балів.

Семестровий контроль:

Студенти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо сума балів менша за 60 та виконані умови допуску, студент пише залікову контрольну роботу, а також додає домашні завдання створені під час самостійної роботи. За підсумком набраних балів виставляється рейтингова оцінка.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше, ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Студент також може додати на залік самостійно виконані роботи з пластичної анатомії. Додаткові бали можуть принести також участь в професійних виставках та університетських заходах, де студент проявив себе і свої здібності саме в цій галузі.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено художником-графіком, доцентом Юрієм Пшеничним

Ухвалено кафедрою графіки (протокол № 13 від 20.06.2024)

Погоджено Методичною комісією Видавничо–поліграфічного інституту (протокол №5 від 24.06.2024).